

POSTANOWIENIE

20 marca 2026 r.

Sąd Najwyższy w Izbie Cywilnej w składzie:

SSN Władysław Pawlak

na posiedzeniu niejawnym 20 marca 2026 r. w Warszawie
w sprawie z powództwa M.W. i S.W.
przeciwko Bank spółce akcyjnej w W.
o ustalenie i zapłatę,
na skutek skargi kasacyjnej Bank spółki akcyjnej w W.
od wyroku Sądu Apelacyjnego w Szczecinie
z 20 czerwca 2025 r., I ACa 1075/24,

- 1. odmawia przyjęcia skargi kasacyjnej do rozpoznania;**
- 2. zasądza od strony pozwanej na rzecz powodów kwotę 4067 (cztery tysiące sześćdziesiąt siedem) zł, z odsetkami ustawowymi za opóźnienie za czas po upływie tygodnia od dnia doręczenia pozwanej niniejszego orzeczenia do dnia zapłaty, tytułem kosztów postępowania kasacyjnego.**

[PG]

UZASADNIENIE

Pozwem z 5 maja 2021 r., wielokrotnie modyfikowanym, powodowie – M.W. i S.W. domagali się zasądzenia (roszczenie główne) od pozwanego – Bank S.A. z siedzibą w W. na ich rzecz łącznie kwoty 105 404,29 zł wraz z odsetkami ustawowymi za opóźnienie liczonymi od 12 lutego 2021 r. do dnia zapłaty z uwagi na nieważność umowy kredytu [...] nr [...] z 17 stycznia 2006 r. w całości. Jako

żądanie ewentualne wskazali, że domagają się ustalenia dla powodów łącznie, iż powyższa umowa kredytu mieszkaniowego [...] nr [...] z 17 stycznia 2006 r. jest nieważna. W przypadku nieuwzględnienia roszczenia głównego i ewentualnego powodowie zgłosili kolejne roszczenie ewentualne o zasądzenie od pozwanego na ich rzecz łącznie kwoty 37 813,30 zł wraz z odsetkami ustawowymi za opóźnienie od 12 lutego 2021 r. do dnia zapłaty - w przypadku uznania, że klauzule indeksacyjne umowne dotknięte są sankcją nieważności i nie obowiązują powodów, zaś umowa pozostaje ważna w pozostałej części po wyeliminowaniu klauzul niedozwolonych.

Uzasadniając żądanie pozwu powodowie wskazali, że 17 stycznia 2006 r., będąc małżeństwem, zawarli z pozwanym Bankiem umowę kredytu mieszkaniowego [...] nr [...] na cele konsumenckie, gdyż potrzebowali środków na zakup nieruchomości zabudowanej budynkiem mieszkalnym położonej w S., ul. [...] Była to umowa kredytu denominowanego do waluty CHF. Na mocy tej umowy pozwany zobowiązał się wypłacić powodom kwotę kredytu w wysokości 82 740,00 CHF, a powodowie zobowiązali się zwrócić kwotę pożyczonego kapitału wraz z odsetkami umownymi oraz kosztami kredytu. Powodowie wskazali, że posiadają status konsumenta oraz że mają interes prawny w wytoczeniu powództwa o ustalenie.

Ostatecznie – pismem procesowym z 18 sierpnia 2023 r. – M.W. i S.W. w ramach roszczenia głównego wniesli o ustalenie, że umowa kredytu mieszkaniowego [...] nr [...] z 17 stycznia 2006 r. jest nieważna oraz o zasądzenie od pozwanej na rzecz powodów łącznie kwoty 204.338,86 zł z odsetkami ustawowymi za opóźnienie od 12 lutego 2021 r. do dnia zapłaty z uwagi na nieważność umowy w całości. Powodowie zgłosili także żądanie ewentualne, w postaci zasądzenia od pozwanej na rzecz powodów łącznie kwoty 204.338,86 zł z odsetkami ustawowymi za opóźnienie od 12 lutego 2021 r. do dnia zapłaty z uwagi na nieważność umowy w całości. W przypadku, zaś, nieuwzględnienia roszczenia głównego i ewentualnego, zgłosili kolejne roszczenie ewentualne wnosząc o ustalenie, iż sporna umowa kredytu mieszkaniowego jest nieważna. W sytuacji nieuwzględnienia powyższych roszczeń powodowie zgłosili najdalsze roszczenie ewentualne o zasądzenie od pozwanej na rzecz powodów łącznie kwoty 43.802,26

zł z odsetkami ustawowymi za opóźnienie liczonymi od tej kwoty od 12 lutego 2021 r. do dnia zapłaty w przypadku uznania, że tylko klauzule waloryzacyjne umowne są dotknięte sankcją nieważności i nie obowiązują powoda, zaś umowa pozostaje ważna w pozostałej części po wyeliminowaniu klauzul niedozwolonych

W odpowiedzi na pozew pozwany – Bank Spółka Akcyjna w W. - domagał się oddalenia powództwa w całości, kwestionując roszczenia strony powodowej co do zasady, co do wysokości i co do posiadania interesu prawnego. Pozwany podniósł zarzut przedawnienia wszystkich roszczeń strony powodowej z uwagi na to, że wypłata kredytu i jego przeliczenie z CHF na PLN miały miejsce ponad 10 lat przed wytoczeniem powództwa. Ewentualnie, w przypadku nieuwzględnienia tego zarzutu, podniósł zarzut przedawnienia roszczeń powodów w zakresie, w jakim dochodzą zwrotu uiszczonych, ewentualnie nadpłaconych, rat kredytowych (kapitałowo-odsetkowych, ewentualnie odsetkowych) przed 31 grudnia 2017 roku, ewentualnie inną datą ustaloną przez Sąd.

W wyniku rozpoznania sprawy Sąd Okręgowy w Koszalinie wyrokiem z 28 lutego 2024 r. stwierdził, że powództwo zasługiwało na uwzględnienie w przeważającej części i w konsekwencji, szczególności, ustalił, iż umowa kredytu mieszkaniowego [...] nr [...] zawarta 17 stycznia 2006 roku pomiędzy Bank S.A. w W., a powodami M.W. i S.W. jest nieważna (pkt 1); zasądził od Bank S.A. w W. łącznie na rzecz powodów M.W. i S.W. kwotę 204.338,15 zł wraz z odsetkami ustawowymi za opóźnienie od dnia 12 lutego 2021 r. do dnia zapłaty (pkt 2); oddalił powództwo w pozostałym zakresie (pkt 3).

Apelację od tego rozstrzygnięcia wniosła strona pozwana, zaskarżając wyrok Sądu Okręgowego w Koszalinie z 28 lutego 2024 r. w części, tj.: w zakresie jego punktów – 1,2,4 oraz 5, podnosząc wyszczególnione w jej treści zarzuty naruszenia przepisów prawa procesowego oraz materialnego, wnosząc jednocześnie o jego zmianę w zaskarżonej części poprzez oddalenie powództwa w całości.

Powodowie wniesli o oddalenie apelacji i zasądzenie na ich rzecz kosztów postępowania apelacyjnego.

Pismem procesowym z 10 stycznia 2025 r. - złożonym w postępowaniu apelacyjnym - pozwany Bank poinformował, o wniesieniu przez powodów

oświadczenia w przedmiocie potrącenia wierzytelności powodów o zwrot kwot pieniężnych zapłaconych w związku z wykonywaniem spornej umowy kredytu i wynikających z tych płatności odsetek ustawowych za opóźnienie (łącznie 283.547,73 zł) z wierzytelnością Banku o zwrot kwoty 201.951,79 zł, tytułem kapitału udostępnionego powodom przez Bank w związku z realizacją umowy kredytu. Pozwany wskazał, że w przypadku uznania przez Sąd umowy kredytu za nieważną podnosi jednocześnie zarzut nieistnienia wierzytelności dochodzonej pozwem ponad kwotę 2.386,36 zł, ze względu na umorzenie wierzytelności powodów w części, na skutek złożonego przez powodów oświadczenia o potrąceniu. Jednocześnie Bank wskazał, że oświadczenie o potrąceniu, wskazujące na dwie wyszczególnione wierzytelności powodów (oznaczonej literami: a oraz b) nie doprecyzowuje potrącannej wierzytelności oznaczonej literą a. Zarazem pozwany Bank podkreślił, że nie kwestionuje wierzytelności przedstawionej do potrącenia oznaczonej literą b, dotyczącej kwoty spłaconej przez powodów. W piśmie procesowym z 4 lutego 2025 r. powodowie odnieśli się do stanowiska Banku wyrażonego w piśmie z 10 stycznia 2025 r. akcentując, że wniosek dowodowy Banku obejmujący dokument oświadczenia o potrąceniu złożonego przez powodów jest prawnie obojętny dla rozstrzygnięcia sprawy, ponieważ pozwany nie złożył w niniejszym procesie wyrażnie zakomunikowanego zarzutu potrącenia.

W ocenie Sądu Apelacyjnego w Szczecinie argumentacja pozwanego Banku podniesiona w apelacji okazała się nieuzasadniona, wyrok został jednak częściowo zmieniony przez oddalenie powództwa w części, która dotyczyła wierzytelności powodów umorzonej w wyniku złożonego przez powodów oświadczenia o potrąceniu. Wśród wielowątkowych rozważań Sąd II instancji, w szczególności zważył, że klauzule spreadowe nie określają głównego przedmiotu umowy i podlegają ocenie w świetle art. 385¹ k.c. i art. 6 ust. 1 Dyrektywy 93/13. Klauzule walutowe mieszczą w sobie ryzyko wymiany i określają główny przedmiot umowy kredytu. Bez postanowień zawierających klauzule przeliczeniowe strony nie mogłyby spełnić swoich świadczeń głównych, ponieważ determinują one wysokość kwoty w walucie polskiej, zapłaconej przez Bank w wykonaniu umowy kredytu oraz wysokość rat, co przekłada się na świadczenia konsumenta. W efekcie bez klauzul

pozwalających na przeliczenie kwoty wypłaconego kredytu (więc określenia wysokości długu strony powodowej) oraz pozwalających na ustalenie wysokości rat kredytu (zatem po raz kolejny długu strony powodowej) strony nie mogłyby spełnić świadczeń głównych wynikających z umowy. W dalszej kolejności Sąd odwoławczy zauważył także, iż abuzywność klauzul umownych ocenia się według stanu z chwili zawarcia umowy, a upadek umowy z tej przyczyny następuje *ex tunc*, więc umowę należy traktować tak, jakby nigdy nie została zawarta. Mając na uwadze, że postanowienie łączącej strony umowy odnoszące się do sposobu określania kursu waluty obcej stanowi niedozwolone postanowienie umowne i nie wiąże konsumenta, należało, zdaniem Sądu II instancji, dokonać oceny, czy możliwe jest przyjęcie, że miejsce tego postanowienia może zająć inny sposób określenia kursu waluty obcej wynikający z przepisów prawa lub zwyczajów. Sąd II instancji podkreślił, że zgodnie z jednolitym orzecznictwem klauzule kształtujące mechanizm indeksacji w umowie kredytu indeksowanego określają główne świadczenia. Oznacza to, że wyeliminowanie klauzuli przeliczeniowej z umowy kredytu indeksowanego kursem waluty obcej powodowałoby niemożliwość określenia w sposób zgodny z wolą stron świadczenia głównego, co dotyczy wysokości zobowiązania konsumenta względem banku. Wynikający z tego brak konsensu w zakresie świadczenia głównego musi powodować skutek w postaci braku związania umową w pozostałym zakresie. Umowa kredytu indeksowanego nie może zatem pozostać w mocy w razie niemożliwości ustalenia wiążącego strony kursu waluty obcej. Sąd Apelacyjny zauważył także, iż w rozpoznawanej sprawie materialnoprawne oświadczenie o potrąceniu zostało złożone przez stronę powodową — oświadczenie powodów z 17 grudnia 2024 r. Strona pozwana podniosła z kolei w niniejszym postępowaniu, w piśmie procesowym z 10 stycznia 2025 r. zarzut wygaśnięcia zobowiązania, co w świetle powyższej argumentacji oznaczało, że taki zarzut ostatecznie wywarł wpływ na treść rozstrzygnięcia. Sąd Apelacyjny podzielił wyrażony przez stronę pozwaną w piśmie procesowym z 10 stycznia 2025 r. pogląd, że strona powodowa nie określiła w sposób jednoznaczny wierzytelności przedstawionej do potrącenia w pierwszej kolejności, to jest wierzytelności obejmującej skapitalizowane odsetki. Podana została bowiem jedynie kwota tych odsetek, nie wskazano jednak kwoty głównej, od której kwota ta

została wyliczona ani okresu, za który naliczono odsetki (z podaniem daty początkowej i końcowej). Tym samym wierzytelność z tytułu odsetek nie mogła zostać uznana za skonkretyzowaną (zindywidualizowaną). Sąd odwoławczy wskazał też, że wskutek oświadczenia powodów o potrąceniu wzajemnych wierzytelności stron wierzytelności te umorzyły się do kwoty 2.386,36 zł (różnica między kwotami 204.338,15 i 201.951,79). Oświadczenie o potrąceniu zostało doręczone pozwanemu Bankowi 19 grudnia 2024 r. (zgodnie z jego twierdzeniem zawartym w piśmie procesowym z 10 stycznia 2025 r., popartym dowodem w postaci koperty z prezentatą Banku). Wierzytelność strony powodowej stała się wymagalna 11 lutego 2021 r., pozwany Bank pozostawał zatem w opóźnieniu od 12 lutego 2021 r. i od tej daty uzasadnione było roszczenie powodów o zapłatę odsetek ustawowych za opóźnienie. W wyniku potrącenia wierzytelność powodów w wysokości 204.338,15 zł (zasądzona przez Sąd I instancji) umorzyła się do kwoty 2.386,36 zł. Nie umorzyły się dochodzone przez stronę powodową odsetki ustawowe od kwoty 204.338,15 zł za okres od 12 lutego 2021 r. do 19 grudnia 2024 r. oraz odsetki ustawowe od kwoty 2.386,36 zł liczone od 20 grudnia 2024 r. do dnia zapłaty.

Ostatecznie Sąd Apelacyjny w Szczecinie wyrokiem z 20 czerwca 2025 r., w szczególności: I. zmienił zaskarżony wyrok Sądu Okręgowego w Koszalinie w jego pkt. 2 w ten sposób, że zasądził od pozwanej na rzecz powodów: łącznie kwotę 2.386,36 zł z ustawowymi odsetkami za opóźnienie od 20 grudnia 2024 r. do dnia zapłaty; ustawowe odsetki za opóźnienie od kwoty 204.338,15 zł za okres od 12 lutego 2021 r. do 19 grudnia 2024 r., oddalając powództwo w pozostałym zakresie; oddalił apelację w pozostałym zakresie (II).

Pozwany – Bank S.A. z siedzibą w W. - skargą kasacyjną zaskarżył powyższy wyrok Sądu Apelacyjnego we Szczecinie z 20 czerwca 2025 r. w części, tj.: w pkt. I w zakresie w jakim Sąd II instancji zasądził ustawowe odsetki za opóźnienie od kwoty 204.338,15 zł za okres od 12 lutego 2021 r. do 19 grudnia 2024 r., oraz w pkt. III rozstrzygnięcia.

Skargę tę oparł na zarzutach naruszenia przepisów prawa materialnego, tj.: art. 498 § 1 i 2 k.c. w zw. z art. 499 k.c. poprzez ich niewłaściwe zastosowanie i przyjęcie, że wskutek złożonego przez stronę powodową oświadczenia o

potrąceniu należą się powodom odsetki ustawowe za opóźnienie od kwoty 204.338,15 zł za okres od 12 lutego 2021 r. do 19 grudnia 2024 r., podczas gdy, w ocenie pozwanego Banku, odsetki za opóźnienie od wierzytelności dochodzonej pozwem, za okres następujący po dniu powstania stanu potrącalności uległy umorzeniu z uwagi na moc wsteczną oświadczenia o potrąceniu.

Na podstawie art. 398⁴ § 2 k.p.c. w związku z art. 398⁹ § 1 pkt 2 k.p.c. skarżący wniósł o przyjęcie jego skargi do rozpoznania, wskazując, że istnieje potrzeba wykładni przepisów prawnych budzących poważne wątpliwości i wywołujących rozbieżności w praktyce sądów powszechnych tj. art. 498 § 1 i 2 k.c. w zw. z art. 499 k.c. Tytułem wykazania powołanej przyczyny kasacyjnej skarżący w pierwszej kolejności wskazał, że jego skarga kasacyjna powinna zostać przyjęta do rozpoznania z uwagi na jej oczywistą zasadność wynikającą z naruszenia art. 203¹ k.p.c. i nierozpoznanie przez Sąd Apelacyjny istoty sprawy poprzez zaniechanie oceny podniesionego przez stronę pozwaną zarzutu wygaśnięcia wierzytelności i rozliczenia stron (spełnienia świadczenia przez pozwanego) na podstawie złożonego przez stronę powodową oświadczenia o potrąceniu. Jak wskazał skarżący w sytuacji uznania, że strony nie są związane umową, dla oceny zasadności żądania zapłaty kwot uiszczonych przez powodów w jej wykonaniu, istotne znaczenie ma oświadczenie o potrąceniu, jego materialne skutki oraz bezpośredni wpływ na roszczenie dochodzone w niniejszym postępowaniu. Z uwagi na powyższe Sąd Apelacyjny zobowiązany był ocenić oświadczenie powodów i uwzględnić je przy rozstrzyganiu sprawy, czego, w ocenie pozwanego, zaniechał. W dalszej kolejności pozwany Bank stwierdził, że w zaskarżonym wyroku Sąd Apelacyjny w Szczecinie uwzględnił, iż wskutek złożonego przez stronę powodową oświadczenia o potrąceniu doszło do umorzenia wierzytelności pozwanego Banku w stosunku do wierzytelności strony powodowej, jednak zarazem uznał, że stronie powodowej należą się jeszcze odsetki od umorzonej wierzytelności dochodzonej pozwem. Według Sądu II instancji nie umorzyły się dochodzone przez stronę powodową odsetki ustawowe od kwoty 204.338,15 zł za okres od 12 lutego 2021 r. do 19 grudnia 2024 r. oraz odsetki ustawowe od kwoty 2.386,36 zł liczone od 20 grudnia 2024 r. do dnia zapłaty. Jak podkreślił skarżący stanowisko Sądu II instancji wynikało z przyjęcia przez ten Sąd poglądu na temat retroaktywność

oświadczenie o potrąceniu z perspektywy treści przepisu art. 498 § 1 k.c. Na tym tle w ocenie pozwanego rysuje się zagadnienie prawne dotyczące tego, czy oświadczenie o potrąceniu wierzytelności wywołuje skutki prawne od momentu jego złożenia, czy też działa z mocą wsteczną i następuje od momentu, gdy wierzytelność potrącającego stała się wymagalna. Następnie skarżący wskazał, że zgodnie z art. 499 k.c. oświadczenie o potrąceniu ma moc wsteczną od chwili, kiedy potrącenie stało się możliwe. Wsteczny skutek potrącenia, w przypadku wierzytelności Banku oraz konsumentów z tytułu nieważności umowy kredytu będzie oznaczał, że skutek potrącenia będzie następował już w dacie wymagalności wierzytelności potrącającego. Oznacza to, iż niezależnie od momentu, w którym oświadczenie takie zostało złożone, skutek w postaci wzajemnego umorzenia dwóch przeciwstawnych wierzytelności następuje w chwili, gdy dla wierzyciela aktywnego ziszczyły się wszystkie przesłanki potrącenia. Będzie to dzień, w którym oprócz istnienia stanu wzajemności jednorodzących roszczeń wierzyciel ten dysponuje już zaskarżalnym i wymagalnym roszczeniem (art. 498 k.c.). Sytuację prawną powstającą dla danego wierzyciela w rezultacie ziszczenia się wszystkich przesłanek warunkujących kompetencję do potrącenia określa się "stanem potrącalności". Powołana wyżej moc wsteczna oświadczenia o potrąceniu powoduje, iż zniesieniu ulegają skutki opóźnienia, a nawet zwłoki dłużnika. W odniesieniu do okresu pomiędzy powstaniem stanu potrącalności, a wykonaniem uprawnienia do potrącenia wygasa zatem obowiązek zapłaty odsetek. Jak podkreślił skarżący zasada retroaktywności potrącenia prowadzi więc do uznania za niebyłe skutków prawnych związanych z istnieniem wierzytelności, które następnie zostały umorzone w wyniku potrącenia. Dotyczy to w szczególności odsetek naliczanych za opóźnienie za okres po dniu powstania stanu potrącalności. Uznanie ich za niebyłe dotyczy tej części każdej z wierzytelności wzajemnych, które uległy umorzeniu. Za przyjęciem powyższego stanowiska sądy opowiedziały się w orzeczeniach, które wskazał skarżący. Następnie pozwany stwierdził, że dostrzegalna jest również praktyka sądów powszechnych, które przyjmują, odmiennie stanowisko, zgodnie z którym możliwe jest objęcie dokonywanym potrąceniem także odsetek za opóźnienie od kwoty wierzytelności wymagalnej wcześniej liczonych od dnia następującego po dniu jej wymagalności do dnia, kiedy

wymagalna stała się druga wierzytelność. I w tym przypadku skarżący wskazał na przykładowe orzecznictwo sądowe podkreślając, że w ocenie sądów nie ma podstaw do kwestionowania możliwości przedstawienia do potrącenia należności z tytułu odsetek za opóźnienie od świadczeń, które należały się w realiach spraw przez nie rozpoznawanych i które postawione zostały w stan wymagalności.

Ostatecznie skarżący stwierdził, że, w jego ocenie, zasadne jest przyjęcie przedmiotowej skargi kasacyjnej do rozpoznania, co umożliwi wyjaśnienie i ujednolicenie przepisów w zakresie mocy wstecznej oświadczenia o potrąceniu w kontekście art. 498 § 1 k.c. i art. 499 k.c.

We wnioskach skarżący domagał się, w szczególności, uchylenia zaskarżonego orzeczenia Sądu Apelacyjnego w Szczecinie w zaskarżonej części i przekazania sprawy do ponownego rozpoznania temu Sądowi w innym składzie, ewentualnie uchylenia zaskarżonego orzeczenia Sądu Apelacyjnego w Szczecinie w zaskarżonej części i rozstrzygnięcie sprawy co do istoty, poprzez oddalenie powództwa w części zasądzonych odsetek ustawowych za opóźnienie od kwoty 204.338.15 zł za okres od 12 lutego 2021 r. do 19 grudnia 2024 r.

W odpowiedzi na skargę kasacyjną pozwanego Banku, powodowie domagali się wydania postanowienia o odmowie przyjęcia tej skargi kasacyjnej do rozpoznania; zasądzenia od pozwanego na rzecz powodów kosztów postępowania kasacyjnego, w tym kosztów zastępstwa procesowego w postępowaniu kasacyjnym według norm przepisanych, a na wypadek przyjęcia tej skargi kasacyjnej do rozpoznania wniesli o jej oddalenie oraz zasądzenie kosztów postępowania kasacyjnego, w tym kosztów zastępstwa procesowego w postępowaniu kasacyjnym, według norm przepisanych.

Sąd Najwyższy zważył, co następuje:

Zgodnie z art. 398⁹ § 1 k.p.c. Sąd Najwyższy przyjmuje skargę kasacyjną do rozpoznania, jeżeli w sprawie występuje istotne zagadnienie prawne, istnieje potrzeba wykładni przepisów prawnych budzących poważne wątpliwości lub wywołujących rozbieżności w orzecznictwie sądów, zachodzi nieważność postępowania lub skarga kasacyjna jest oczywiście uzasadniona. Tylko na tych przesłankach Sąd Najwyższy może oprzeć rozstrzygnięcie o przyjęciu lub odmowie przyjęcia skargi kasacyjnej do rozpoznania.

Dopuszczenie i rozpoznanie skargi kasacyjnej ustrojowo i procesowo jest uzasadnione jedynie w tych sprawach, w których mogą być zrealizowane jej funkcje publicznoprawne. Zatem nie w każdej sprawie, skarga kasacyjna może być przyjęta do rozpoznania. Sąd Najwyższy nie jest trzecią instancją sądową i nie rozpoznaje sprawy, a jedynie skargę, będącą szczególnym środkiem zaskarżenia. W judykaturze Sądu Najwyższego, odwołującej się do orzecznictwa Europejskiego Trybunału Praw Człowieka w Strasburgu, jeszcze w okresie obowiązywania kasacji zostało utrwalone stanowisko, że ograniczenie dostępności i dopuszczalności kasacji nie jest sprzeczne z Konstytucją RP, ani z wiążącymi Polskę postanowieniami konwencji międzynarodowych (por. uzasadnienie uchwały składu siedmiu sędziów Sądu Najwyższego z dnia 17 stycznia 2001 r., III CZP 49/00, OSNC 2001, Nr 4, poz. 53).

Podstawowym celem postępowania kasacyjnego jest ochrona interesu publicznego przez zapewnienie jednolitości wykładni oraz wkład Sądu Najwyższego w rozwój prawa i jurysprudencji (por. postanowienie Sądu Najwyższego z dnia 4 lutego 2000 r., II CZ 178/99, OSNC 2000, nr 7-8, poz. 147).

Oparcie wniosku o przyjęcie skargi kasacyjnej do rozpoznania na tym, że istnieje potrzeba wykładni przepisów budzących poważne wątpliwości lub wywołujących rozbieżności w orzecznictwie sądów wymaga wykazania, że określony przepis prawa, mimo, iż budzi poważne wątpliwości, nie doczekał się wykładni albo niejednolita wykładnia wywołuje wyraźnie wskazane przez skarżącego rozbieżności w orzecznictwie w odniesieniu do identycznych lub podobnych stanów faktycznych, które należy przytoczyć (zob. postanowienia Sądu Najwyższego z 13 czerwca 2008 r., III CSK 104/08, nie publ., z 26 czerwca 2015 r., III CSK 77/15, nie publ. i z 20 maja 2016 r., V CSK 692/15, nie publ.).

W kontekście orzecznictwa Trybunału Sprawiedliwości Unii Europejskiej i obowiązującej, w ramach rozliczeń pomiędzy konsumentem a przedsiębiorcą związanych ze zwrotem wzajemnych świadczeń spełnionych na podstawie nieważnej umowy kredytowej, teorii dwóch kondykcji, nie występują wskazywane przez pozwaną wątpliwości interpretacyjne, tym bardziej, że reformatoryjne orzeczenie zostało wydane nie na skutek zarzutu potrącenia pozwanej - która stała na stanowisku, że sporna umowa kredytowa jest ważna - lecz w związku z

oświadczeniem powodów z 17 grudnia 2024 r. o potrąceniu (k. 407).

Trybunał Sprawiedliwości Unii Europejskiej już wyjaśnił, że w razie stwierdzenia nieważności umowy kredytowej zawartej przez przedsiębiorcę z konsumentem, konsument jest uprawniony do domagania się od przedsiębiorcy zwrotu świadczeń spełnionych przez konsumenta w wykonaniu tej umowy oraz odsetek za opóźnienie od momentu upływu terminu nałożonego na danego przedsiębiorcę do wykonania tego zobowiązania, po tym jak przedsiębiorca ten otrzyma wezwanie do zwrotu tego świadczenia (zob. wyrok z 14 grudnia 2023 r., C – 28/22). Powstanie stanu wymagalności roszczenia o zwrot świadczenia spełnionego w wykonaniu nieważnej umowy oraz stanu opóźnienia w realizacji tego roszczenia przez zobowiązanego, nie jest uzależnione od stanowiska konsumenta co do braku jego zgody na dalsze obowiązywanie umowy zawierającej klauzule abuzywne (zob. wyrok Trybunału Sprawiedliwości Unii Europejskiej z 7 grudnia 2023 r., C - 140/22). Ponadto w świetle orzecznictwa Trybunału Sprawiedliwości Unii Europejskiej również i przedsiębiorcy – w przypadku nieważności umowy kredytowej – przysługuje roszczenie o zwrot kapitału wypłaconego konsumentowi w wykonaniu tej umowy, z odsetkami za opóźnienie od dnia wezwania konsumenta do zapłaty (zob. wyrok z 15 czerwca 2023 r., C – 520/21 oraz postanowienie z 11 grudnia 2023 r., C – 756/22). Pozwana nie twierdzi, że wzywała powodów do zwrotu kapitału w taki sposób, aby jej roszczenie z tego tytułu stało się wymagalne przed 20 grudnia 2024 r. Według wyroku Trybunału Sprawiedliwości Unii Europejskiej z 19 czerwca 2025 r., C-396/24, zastosowanie teorii salda może nastąpić jedynie na korzyść konsumenta, gdy to przedsiębiorca występuje przeciwko konsumentowi o zwrot świadczeń spełnionych na podstawie nieważnej umowy kredytowej. Natomiast w odwrotnej relacji procesowej obowiązuje teoria dwóch kondycji, co ma również znaczenie dla kwestii wymagalności roszczeń odsetkowych konsumenta. Wreszcie istotnych wskazówek interpretacyjnych w kwestii wymagalności roszczeń kondycyjnych konsumenta i przedsiębiorcy, a tym samym i roszczeń odsetkowych z perspektywy zarzutu potrącenia dostarcza wyrok Trybunału Sprawiedliwości z 22 stycznia 2026 r, C-902/24,

Z powyższych przyczyn Sąd Najwyższy odmówił przyjęcia skargi kasacyjnej do rozpoznania na podstawie art. 398⁹ § 2 k.p.c., a o kosztach postępowania

kasacyjnego orzekł zgodnie z art. 98 § 3 k.p.c. w zw. z art. 99 k.p.c., art. 391 § 1 k.p.c. i art. 398²¹ k.p.c., przy uwzględnieniu § 2 pkt 6 w zw. z § 10 ust. 4 pkt. 2 i § 20 rozporządzenia Ministra Sprawiedliwości z dnia 22 października 2015 r. w sprawie opłat za czynności radców prawnych (jedn. tekst: Dz. U. z 2023 poz.1935 ze zm). W skład należnych kosztów weszła także kwota opłaty skarbowej od pełnomocnictwa. Orzeczenie o odsetkach od zasądzonych kosztów postępowania kasacyjnego znajduje uzasadnienie w art. 98 § 1¹ k.p.c. w zw. z art. 19 ust. 1 i art. 31 ustawy z dnia 9 marca 2023 r. o zmianie ustawy - Kodeks postępowania cywilnego oraz niektórych innych ustaw (Dz. U. poz. 614) oraz przy uwzględnieniu § 2a rozporządzenia Ministra Sprawiedliwości z dnia 6 sierpnia 2014 r. w sprawie określenia brzmienia klauzuli wykonalności.

Władysław Pawlak

[PG]

[SOP]